

ESETJOGI MOZAIK

A panaszos nehéz anyagi körülményei és álláskeresési problémáival összefüggésben terjesztette elő beadványát a nemzetiségi biztoshelyetteshez, arra hivatkozva, hogy férje roma származása miatt hátrány érte. A nemzetiségi biztoshelyettes az általános jellegű, elsődlegesen anyagi nehézségeket kifogásoló beadvány vizsgálatára nem rendelkezett hatáskörrel, fontosnak tartotta azonban a panaszos részletes tájékoztatását.

Egy roma nemzetiségű panaszos sérelmezte, hogy az anyakönyvvezető nem jegyezte be az adatait egy kiskorú születési anyakönyvébe, annak ellenére, hogy a bíróság a panaszost a kiskorú apjának nyilvánította. Jelezte továbbá, hogy szeretné, ha a gyámhivatal engedélyezné a kiskorúval való kapcsolattartást, valamint érvénytelenítené a kiskorú örökbefogadását. A biztoshelyettes teljes körű tájékoztatást nyújtott a panaszos számára helyzete és lehetőségei megértése érdekében.

A gyógyszer támogatás méltányossági alapon történő megállapításának körülményeit sérelmezte egy roma nemzetiségű panaszos. A közel hat hetes késést szervezeten belüli adminisztrációs hiba okozhatta, ezért a biztoshelyettes figyelemfelhívó levélben kérte az illetékes hatóságot a kérelemfogadás gyakorlatának korrigálására.

Egy vidéki kistelepülésen élő roma nemzetiségű panaszos miatt kereste meg a nemzetiségi biztoshelyettest, mert elmondása szerint unokáját megszegyenítették az óvodában. A panaszos szerint a gyermeket rövidre vágott hajjal vitték az intézménybe aznap reggel, amikor az incidens történt, amit az óvoda úgy értékelt, hogy biztosan tetűfertőzés miatt került sor a hajvágásra, ezért értesítették a védőnőt. A védőnő átvizsgálta a gyermek és a családtagok fejbőrét, de nem észlelt fertőzöttséget. Mint kiderült, a család és az intézmény között korábban is történtek konfliktusok, amelyeket a család a roma származásuk miatti diszkriminációként értékelt.

Egy roma nemzetiségű panaszos vízdíj tartozásának megfizetésére indított eljárás miatt fordult a nemzetiségi biztoshelyetteshez. A biztoshelyettes a panaszos által vitatott fizetési meghagyásos eljárás vizsgálatára nem rendelkezett hatáskörrel, fontosnak tartotta azonban a panaszos részletes tájékoztatását az ügyben.

ESETJOGI MOZAIK

2016-ban a gyámhatóság az érintett kiskorú gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről, majd nevelésbe vételéről határozott. 2017-ben a gyámhatóság a gyermeket örökbefogadásra alkalmasnak nyilvánította, majd 2018-ban engedélyezte a gyermek örökbefogadását.

A beadvány szerint a panaszos a kiskorú születésétől kezdve több alkalommal felkereste az illetékes gyámhatóságot, hogy apai elismerő nyilatkozatot tegyen a gyermekét illetően, ezt azonban állítása szerint nem rögzítették jegyzőkönyvben, ezzel összefüggésben intézkedés nem történt. Ennek következtében 2018-ban a panaszos apaság megállapítása iránti keresetet nyújtott be az illetékes járásbíróságon, melyet azonban a bíróság visszautasított arra hivatkozva, hogy a titkos örökbefogadás következtében az apai jogállás betöltötté vált, és így ugyanazon gyermekre nézve más férfi apaságának megállapítására nem irányulhat per. A fellebbezése nyomán 2018-ban az illetékes törvényszék, mint másodfokú bíróság a járásbíróság végzését hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A törvényszék szerint ugyanis a járásbíróság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a keresetlevél benyújtásakor az apai jogállás még betöltetlen volt, így megállapította, hogy a keresetlevél perfelvételre alkalmasságát nem befolyásolja az a körülmény sem, hogy az elsőfokú eljárás ideje alatt a gyermek titkos örökbefogadására került sor.

A járásbíróság 2021-ben a panaszost a kiskorú apjának nyilvánította, egyúttal elrendelte az illetékes város polgármesteri hivatala anyakönyvi osztályának az apaság megállapításáról való értesítését.

A panaszügy hátterének megismerése és a panaszos minél pontosabb tájékoztatása érdekében a biztoshelyettes megkereste az anyakönyvi osztály osztályvezetőjét, és tájékoztatást kért tőle.

Az osztályvezető válaszlevele szerint a járásbíróság 2021-ben értesítette az anyakönyvi osztályt az apaság megállapításáról. Tekintettel arra, hogy ez a levél nem tartalmazta a jogerős bírósági ítéletet, amely alapján az adatokat az anyakönyvbe be lehetett volna jegyezni, a bíróság kiegészítésként újabb levelet küldött, amelyhez csatolta az ítélet másolatát is. Az anyakönyvi osztály azonban ez alapján sem tudta az ítéletet az Elektronikus Anyakönyvi Rendszerbe bejegyezni, mivel a gyermek jogállása rendezett volt, az örökbefogadással vérszerinti kapcsolatba került az örökbefogadó szülőkkel, az örökbefogadás pedig nem került hatálytalanításra.

ESETJOGI MOZAIK

Erre tekintettel az anyakönyvi osztály szakmai állásfoglalást kért a Miniszterelnökségtől. A Miniszterelnökség tájékoztató levelében jelezte, hogy az apaság bírói megállapítása a rendezetlen családi jogállású kiskorúra vonatkozik, az anyakönyvbe a gyermek vérszerinti apjaként (a születés napjától) a panaszost kell bejegyezni.

Az osztályvezető ugyanakkor megírta, hogy a továbbiakban sem került sor az apa bejegyzésére, mivel az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (At.) 14. §-a szerint az anyakönyvi eljárásban a bejegyzendő adatokat közokirattal kell bizonyítani. Ennek okán az anyakönyvi osztály ismételten megkereste a bíróságot, amely 2022-ben továbbította a törvényszék jogerős végzését a panaszos kiskorú apjává nyilvánításáról. A végzés alapján a bíróság döntése végrehajthatóvá vált.

Az ítélet végrehajtása során először az Elektronikus Anyakönyvi Rendszerből az örökbefogadás ideiglenesen törlésre került sor, amelyre az anyakönyvi osztály rávezette a bíróság javított ítéletét, a kiskorú vérszerinti apjának az adatait, ezt követően az anyakönyvben ismételten rögzítették a gyermekre vonatkozó titkos örökbefogadási határozatot.

Az anyakönyvi kivonat kiállításával kapcsolatban az osztályvezető tájékoztató levelében utalt az At. 73/A. § (1) bekezdésére, mely szerint az anyakönyvi kivonat közhitelesen tanúsítja a kiállítás időpontjában az anyakönyvi eseményhez kapcsolódóan az anyakönyvben szereplő adatokat. Az At. 74. § (2) bekezdése rögzíti továbbá, hogy a törölt anyakönyvi bejegyzésről anyakönyvi hatósági bizonyítvány nem állítható ki. Mindezek alapján az osztályvezető kiemelte, hogy a vérszerinti apa adataival jelenleg nem állítható ki kivonat, a biológiai apai státuszt a bírósági ítélettel azonban tudja igazolni.

A biztoshelyettes tájékoztató levelében felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján az apaság bírósági megállapítása ellenére a kiskorú örökbefogadása változatlanul hatályban marad, az örökbefogadás jogkövetkezményei továbbra is fennállnak. Az örökbe fogadott gyermek vérségi származás megismeréséhez fűződő joga azonban érvényesülni tud, amennyiben a gyermek a későbbiekben saját elhatározásából kapcsolatba kíván lépni a vér szerinti szüleivel.